

Regulace chovu a obchodu se psy v EU

Problematika tzv. psích množíren v právních
úpravách členských států Evropské unie

Srovnávací studie č. 4.023
srpen 2016
autor: Eva Balounová

Obsah:

ÚVOD	4
NELEGÁLNÍ CHOV A OBCHOD SE PSY V EU	4
SITUACE V ČR	4
CÍLE PRÁCE	4
STÁVAJÍCÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA	5
UNIJNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA	5
Primární právo	5
Sekundární právo	5
Regulace obchodu z důvodu ochrany zvířat	6
Úvahy de lege ferenda v evropském právu	6
Dobrovolné nástroje	8
PRÁVNÍ ÚPRAVA ČR	8
Chov zvířat	8
Obchod se zvířaty	9
Sankce	10
K evidenci psů a čipování	11
Dobrovolné mechanismy	12
Úvahy de lege ferenda v českém prostředí	12
KOMPARATIVNÍ ČÁST	13
POVINNÉ ČIPOVÁNÍ A CENTRALIZOVANÁ EVIDENCE PSŮ	13
REGULACE OBCHODU SE PSY	15
OCHRANA ZVÍŘAT BĚHEM PŘEPRAVY ..	18
OCHRANA SPOTŘEBITELE	18
INFORMOVÁNÍ, OSVĚTA A VZDĚLÁVÁNÍ	19
NOVĚ PŘIJÍMANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY	20
Francie	20
Polsko	21
ZÁVĚR	21
ZDROJE A VÍCE INFORMACÍ:	21

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: STUDIE
Název: Regulace chovu a obchodu se psy v EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4131
Autor: Balounová, E.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1
Číslo: Srovnávací studie č. 4.023	První vydání edice: červenec 1991
Datum: srpen 2016	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Klíčová slova:	Zaměření: srovnávací a analytické studie zpracované pro členy Parlamentu České republiky
Chov psů, obchod se psy, množírny psů, čipování psů, registrace psů	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Shrnutí

Práce Parlamentního institutu úvodem nastiňuje problémy, které v České republice a Evropské unii existují v souvislosti s chovem psů a obchodem s nimi. Práce popisuje právní úpravu chovu psů a obchodu s nimi na úrovni práva Evropské unie, včetně na jaře 2016 schváleného „právního rámce pro zdraví zvířat“. Dále jsou představena nezávazná prohlášení či iniciativy probíhající na evropské úrovni. Práce rovněž zmiňuje doporučení neziskových organizací zabývajících se problematikou na celoevropské úrovni. Společným jmenovatelem výzev jak politických představitelů, tak neziskových organizací je zejména povinná registrace zvířat a jejich odpovídající označování (čipování), objevují se otázky regulace obchodu (např. internetového obchodu), informování spotřebitele, ochrana spotřebitele, atp. V další části práce je představena právní úprava a stav v České republice, včetně v minulosti již uvažovaných změn, které nebyly prosazeny. Samotná komparativní část práce srovnává právní úpravu v evropských zemích v oblastech, které mohou vést ke zlepšení situace – těmito oblastmi je povinné čipování a centralizovaná evidence psů, regulace obchodu se psy, ochrana zvířat během přepravy, ochrana spotřebitele, informování, osvěta a vzdělávání. Rovněž jsou představeny nově schválené právní úpravy směřující ke zlepšení stavu – ve Francii a Polsku. Závěrem jsou shrnuty zásadní poznatky vyplývající z komparace a doporučení na úrovni EU.

Obsah

ÚVOD	4
NELEGÁLNÍ CHOV A OBCHOD SE PSY V EU.....	4
SITUACE V ČR	4
CÍLE PRÁCE	4
STÁVAJÍCÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA	5
UNIJNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	5
<i>Primární právo</i>	5
<i>Sekundární právo</i>	5
<i>Regulace obchodu z důvodu ochrany zvířat</i>	6
<i>Úvahy de lege ferenda v evropském právu</i>	6
<i>Dobrovolné nástroje</i>	8
PRÁVNÍ ÚPRAVA ČR	8
<i>Chov zvířat</i>	8
<i>Obchod se zvířaty</i>	9
<i>Sankce</i>	10
<i>K evidenci psů a čipování</i>	11
<i>Dobrovolné mechanismy</i>	12
<i>Úvahy de lege ferenda v českém prostředí</i>	12
KOMPARATIVNÍ ČÁST	13
POVINNÉ ČIPOVÁNÍ A CENTRALIZOVANÁ EVIDENCE PSŮ	13
REGULACE OBCHODU SE PSY.....	15
OCHRANA ZVÍŘAT BĚHEM PŘEPRAVY	18
OCHRANA SPOTŘEBITELE.....	18
INFORMOVÁNÍ, OSVĚTA A VZDĚLÁVÁNÍ.....	19
NOVĚ PŘIJÍMANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY.....	20
<i>Francie</i>	20
<i>Polsko</i>	21
ZÁVĚR	21
ZDROJE A VÍCE INFORMACÍ:	21

Úvod

Nelegální chov a obchod se psy v EU

Dle prohlášení Evropského parlamentu z února 2016 předložily nevládní organizace, donucovací orgány, příslušné úřady a veterináři důkazy o rostoucím nezákonném obchodu se zvířaty v zájmovém chovu, při němž dochází k rozsáhlému porušování režimu pro přesun těchto zvířat, k obcházení kontrol a k padělání dokladů. Nezákonný obchod se zvířaty v zájmovém chovu je kromě toho spojován se závažnou a organizovanou trestnou činností. Dále Evropský parlament vyjádřil přesvědčení, že přetrvávají vážné obavy v souvislosti s informacemi uvedenými v cestovních dokladech zvířat v zájmovém chovu (zejména ohledně uvedeného věku zvířete). Dále je uvedeno, že zvířata, která jsou předmětem nezákonného obchodu, jsou často odchována ve špatných podmínkách, nedostatečně socializována a více ohrožena nemocemi. Kromě toho více než 70 % nových nemocí, které se v posledních desetiletích objevily u lidí, bylo přeneseno ze zvířat a zvířata v běžném zájmovém chovu jsou nositeli mnoha zoonóz, včetně vztekliny.¹

Situace v ČR

V ČR je používán pojem množírny, který není legislativně zakotven, ale např. Státní veterinární správa jej chápe jako chovy psů se značnými počty zvířat, která byla chována v nevyhovujících podmínkách. Z informačního bulletinu č. 4/2014 Státní veterinární správy vyplývá, že problémem jsou nejen neevidované chovy s nekontrolovatelnou produkcí štěňat určených pravděpodobně pro další chovatele, ale i problémové chovy, kde chovatelé s cílem záchrany neustále navyšují počet zvířat v chovu chovaných. I z informačního bulletinu č. 4/2015 Státní veterinární správy se ukazuje, že při činnosti se zájmovými zvířaty je relativně nejvyšší počet zjišťovaných nedostatků a porušení zákona. Počet kontrol chovů zájmových zvířat mezi lety 2013 a 2014 narostl, vzrostl však i počet zjištěných závad.² Při kontrolách obchodů se zájmovými zvířaty nebylo zjištěno mnoho závad³, problematický je však nelegální obchod. Důvodem je zejména cena psích štěňat na trhu.

Cíle práce

Následující práce se snaží najít odpověď na to, jak jsou v členských státech Evropské unie tyto množírny psů regulovány, zejména tedy na to, jestli platí v některých zemích přísnější právní úprava než v ČR, kterou by se případně mohl český zákonodárce inspirovat. V práci je nejprve stručně shrnuta unijní právní úprava včetně tendencí, které panují ohledně jejího budoucího zpřísnění. Dále jsou zmíněny dobrovolné nástroje a doporučení vyplývající ze studií vypracovaných pro Evropskou komisi či neziskovými organizacemi. Tato doporučení mohou sloužit k inspiraci českého zákonodárce. Dále je načrtnuta česká právní úprava – zejména pro představu, co již v ČR platí a co nikoliv. Druhou část práce pak tvoří samotná komparativní část, která do značné míry vychází z práce Parlamentního institutu z července 2015, nicméně je doplněna o známé aktualizace právních úprav a o některé další aspekty problému (osvěta, ochrana spotřebitele). Závěrem jsou shrnuta opatření, která by mohla případně sloužit ke zlepšení situace v České republice.

¹ Prohlášení EP je dostupné [zde](#).

² V roce 2013 kontrola 1730 chovů, v roce 2014 2032, z toho v roce 2013 426 kontrol se závadami, v roce 2014 474 kontrol se závadami

³ Info [zde](#)

Stávající právní úprava

Unijní právní úprava

Primární právo

Ochrana zvířat má oporu již v primárním právu – článek 13 SFEU stanoví, že „při stanovování a provádění politik Unie v oblasti zemědělství, rybolovu, dopravy, vnitřního trhu, výzkumu a technologického rozvoje a vesmíru zohledňují Unie a členské státy plně požadavky na dobré životní podmínky zvířat jako vnímajících bytostí; přitom zohlední právní nebo správní předpisy a zvyklosti členských států spojené zejména s náboženskými obřady, kulturními tradicemi a regionálním dědictvím.“ Právním základem současného unijního práva v oblasti ochrany zvířat v lidské péči je kapitola Zemědělství a rybolov Smlouvy o fungování Evropské unie – zemědělství a rybolov spadá do sdílených pravomocí Unie s členskými státy. Klíčové je to, že Evropská unie vymezuje a provádí společnou zemědělskou politiku a že vnitřní trh zahrnuje rovněž zemědělství a obchod se zemědělskými produkty. Kapitola veřejné zdraví pak upravuje dílčí otázky týkající se veterinární péče.

Sekundární právo

V únoru 2012 vydala Evropská komise Sdělení o Strategii EU v oblasti ochrany a dobrých životních podmínek zvířat pro období 2012 – 2015.⁴ Sekundární legislativa pak upravuje chov zvířat chovaných pro hospodářské účely – ta však stanoví pouze minimální normy, nicméně na úrovni členských států je možné přijímat přísnější opatření. Ochrana zvířat chovaných v zájmových chovech není závazným předpisem upravena. Evropské právo však upravuje ochranu zvířat během přepravy a dále obsahuje mnohé veterinární předpisy. Zásadními sekundárními předpisy v tomto ohledu je směrnice Rady 92/65/EHS ve znění směrnice EP a Rady 2013/31/EU, kterou se mění směrnice Rady 92/65/EHS, pokud jde o veterinární předpisy pro obchod se psy, kočkami a fretkami uvnitř Unie a jejich dovoz do Unie, nařízení Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a dále nařízení EP a Rady (EU) č. 576/2013 o neobchodních přesunech zvířat v zájmovém chovu.

V březnu 2016 bylo schváleno Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 o nálezích zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat („právní rámec pro zdraví zvířat“), které se vztahuje i na zvířata chovaná v zájmovém chovu.⁵ To, co dané nařízení přináší v této oblasti, je zejména to, že je stanovena povinnost registrace pro profesionální chovatele a prodejce a dále má Evropská komise právo požádat členské státy, aby zavedly národní databázi dotčených zvířat pro zajištění efektivní prevence nemocí a sledovatelnosti zvířat napříč EU.

K tomu byla Evropská komise vyzvána níže zmíněným usnesením Evropského parlamentu z 25. února 2016. Evropský parlament vyzval Komisi, aby na základě článků 109 a 118 uvedeného nařízení přijala akt v přenesené pravomoci, kterým stanoví pravidla týkající se podrobných kompatibilních systémů s prostředky a metodami identifikace a registrace psů a koček.

⁴ Dostupné [zde](#)

⁵ Dostupné [zde](#)

Lze shrnout, že stávající právní předpisy na úrovni EU jsou mířeny více na boj s chorobami (konkrétně zejména se vzteklinou)⁶, než na welfare zvířat.

Regulace obchodu z důvodu ochrany zvířat

Zvířata jsou dle platné právní úpravy zbožím – omezení či zákazy dovozu, vývozu nebo tranzitu jsou možná dle čl. 36 Smlouvy o fungování Evropské unie jen, pokud jsou odůvodněné veřejnou mravností, veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností, ochranou zdraví a života lidí a zvířat, ochranou rostlin, ochranou národního kulturního pokladu, jenž má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu, nebo ochranou průmyslového a obchodního vlastnictví. Článek 36 SFEU musí být dle judikatury Soudního dvora EU vykládán restriktivně – důvody v něm uvedené je třeba chápat jako taxativní (tedy vyčerpávající) a dále hrozící nebezpečí – v tomto případě nebezpečí hrozící životu a zdraví zvířat - musí být skutečné a konkrétní. Ustanovení však míří na všechny druhy zvířat a jejich jedince, tedy nejen na vzácná, chráněná či ohrožená zvířata. Soudní dvůr Evropské unie se v minulosti již zabýval otázkami, za jakých podmínek je možno, aby členský stát omezil dovoz některých druhů savců z jiného členského státu EU. V *rozsudku ze dne 19. června 2008 Nationale raad van Dierenwerkers en Liefhebbers VZW, Andibel VZW v. Belgické království*⁷ byla zodpovídána předběžná otázka, která se týkala belgické prováděcí vyhlášky k zákonu o ochraně a dobrých životních podmínkách zvířat. Ta zavedla absolutní zákaz dovozu druhů savců, které nebyly na seznamu uvedeny (seznam uváděl druhy zvířat, které smí být drženy v kontrolovaném prostředí lidské péče). Soudní dvůr EU konstatoval, že toto opatření je opatřením rovnocenným svým účinkem kvantitativnímu omezení dovozu a přistoupil k testu přiměřenosti. Soudní dvůr dospěl k názoru, že žádost o zápis druhu savců na dotýčný seznam může příslušný správní orgán zamítnout pouze, pokud držení exemplářů tohoto druhu představuje skutečné riziko pro ochranu a dodržení zájmů sledovaných zákazem. Dále mají při důkladném posouzení rizika příslušné orgány vycházet z nejspolehlivějších dostupných vědeckých údajů a nejnovějších výsledků mezinárodního výzkumu. Pokud se poté prokáže, že je nemožné s jistotou určit existenci nebo dosah tvrzeného rizika z důvodu nedostatečných, nerozhodných nebo nepřesných výsledků provedených studií, avšak že pravděpodobnost skutečné škody pro zdraví osob nebo zvířat nebo pro životní prostředí za předpokladu realizace tohoto rizika trvá, odůvodňuje přijetí omezujících opatření zásada předběžné opatrnosti (obezřetnosti).⁸

Úvahy de lege ferenda v evropském právu

Evropský parlament na konci února 2016 přijal nezávazné usnesení o zavedení kompatibilních systémů registrace zvířat v zájmovém chovu ve všech členských státech.⁹ Evropský parlament vyzval Komisi, aby zajistila, aby všechny členské státy měly kompatibilní databáze psů a koček a zvážily zavedení databází i pro ostatní domácí mazlíčky. Výzva vychází z toho, že mnoho členských států již povinné systémy pro identifikaci a registraci takových zvířat má. Evropský parlament se domnívá, že harmonizace požadavků na identifikaci a registraci psů a koček by omezily příležitosti pro padělání dokumentů a nezákonný obchod, a tak by došlo ke zlepšení životních podmínek zvířat, veřejného zdraví a zdraví zvířat.

⁶ A v tomto ohledu je lze považovat za efektivní, jak ukazují statistiky ohledně výskytu právě např. vztekliny.

⁷ Dostupné [zde](#)

⁸ Via Müllerová, H., Stejskal, V. Ochrana zvířat v právu, 1. vyd. Praha: Academia, 2013, str. 175-177

⁹ Dostupné [zde](#)

Dále již byla vydána studie o welfare psů a koček v souvislosti s jejich chovem a následným obchodem.¹⁰ Tato studie rovněž upozorňuje na nejednotnost registračních systémů a označování v zemích EU. Studie uvádí, že v některých zemích jsou povinné centrální registry, v jiných jen nepovinné či lokální. Dále reflektuje soukromou snahu vytvořit evropskou databázi (Europetnet). Zpráva uvádí, že již v roce 1990 Evropský parlament vyzval členské státy k zavedení povinného označovacího a registračního systému pro psy. Z komparativní studie, která je uvedena ve zprávě, vyplývá, že takový systém je v některých zemích zaveden i pro kočky – např. ve Francii, Itálii, v některých regionech Španělska. Systémy jsou však upraveny odlišně – čipování jsou pověřeni soukromí veterinární lékaři, nebo úřady, veterinární správy, atp. Ze zprávy dále vyplývá, že náklady na takové označování zpravidla nesou soukromé osoby – vlastníci zvířat. Registrační systémy jsou vedeny různě – někdy je spravují centrální orgány, jindy místní. V některých případech je jejich správa svěřena soukromým osobám.

Zpráva také uvádí, že členské státy se potýkají s následujícími problémy:

- Ne všechna zvířata jsou označena a registrována
- Někteří vlastníci či chovatelé si myslí, že toto ani není potřebné
- Nejsou respektovány věkové limity k době prvního očkování

Francie, Německo a Švédsko uvádějí, že nepocítují potřebu změny/zlepšení legislativy v tomto ohledu. Ze zprávy vyplývá, že ke zlepšení stavu je pocítována zejména potřeba lepšího informování a vzdělávání a lepší prosazování již účinné regulace. Je preferováno problematiku řešit zejména na evropské úrovni. Z názorů vlastníků psů vyplývá, že jsou ochotni registrovat psy za účelem zlepšení jejich welfare.¹¹

Zlepšením situace a návrhům de lege ferenda se zabývají i neziskové organizace. Významnou činností se podílí EU Dog and Cat Alliance, jejímiž hlavními doporučeními je rovněž evropská legislativa obsahující povinné označování a registraci psů a koček v patřičně vyhovující databázi, která by byla propojena s evropskou databází, a dále registrace, resp. nutné povolení všech chovatelů za účelem obchodu.¹²

Dog and Cat Alliance na základě zprávy o obchodu se zvířaty v EU (konkrétně dovozu zvířat ze zemí východní Evropy do Spojeného království)¹³, uveřejnila, že zvířata jsou obchodována v ranějším věku, než je upraveno legislativou a často bez požadovaného očkování, dále cestovní průkazy zvířat jsou falšovány (existují celé organizované sítě, které se na tomto podílí), problémem je obchod na internetu a nedostačující tresty. Proto za vhodné považují na evropské úrovni povinné čipování psů a veřejné registry celoevropsky propojené a dále důkladnou inspekci a kontrolu dodržování již existujících předpisů (zejména nařízení 576/2013).

Dog and Cat Alliance na základě zprávy o welfare psů a koček v komerčních praktikách vydala doporučení, v kterých doporučuje přijetí akčního plánu k potírání ilegálního obchodu se psy a kočkami v EU, kde by mělo být pokryto zejména:

- Ochrana spotřebitele – informování obyvatel, a zlepšení právní regulace vzhledem k ochraně spotřebitele

¹⁰ K dispozici [zde](#)

¹¹ Více informací je obsaženo ve zprávě, ta je dostupná [zde](#)

¹² Více [zde](#)

¹³ Informace [zde](#)

- Kontroly internetového obchodu se psy a kočkami, atp.

Další organizací je nadace Vier Pfoten (Four Paws), jejíž doporučení jsou zejména právně závazná regulace na úrovni EU pro registraci, očkování a označování všech psů mikročipem. Do té doby přijmout tato opatření na národních úrovních – to se týká aplikace mikročipu a povinné registrace ve veřejném registru. Dále by měly být upraveny podmínky pro chovatele – zejména jejich proškolení. Dále organizace upozorňuje na potřebu přísnějších kontrol chovů, obchodu a přepravy zvířat a na odpovídající trestání.¹⁴ Ze studie této organizace uveřejněné v roce 2013 dále vyplývá, že:

- Je potřeba zlepšit vzdělávání a informace kupujících, resp. spotřebitelů a dále i jejich ochranu (v případě, že koupili nemocné zvíře, atp.)
- Označování a sledovatelnost psů je nedostatečná – cestovní průkazy k tomuto nepostačují, je potřeba zavést povinné čipování a registraci¹⁵

Ze snah nevládních organizací a z hlasů Evropského parlamentu lze vyvodit jistá doporučení nejen pro to, jaká opatření by dle těchto hlasů měla být přijata na úrovni EU, ale lze se inspirovat i pro změnu české právní úpravy. Povinné označování zvířat (čipem) a registrace v určité době od narození zvířete jsou jedním z doporučovaných a i častých opatření v členských státech EU.

Formu označování, která je na evropské úrovni preferována, lze odvodit z nařízení o neobchodních přesunech zvířat v zájmovém chovu¹⁶, dle tohoto nařízení mají být psi, kočky a fretky při těchto přesunech označeni aplikací transpondéru, který by měl ideálně splňovat normu ISO 11784 a používat technologii HDX nebo FDX-B a umožňovat odečítání čtecím zařízením slučitelným s normou ISO 11785.

Dobrovolné nástroje

Na úrovni Evropy existuje databáze Europetnet (europetnet.com), která spojuje národní, soukromé i lokální registry psů i jiných domácích zvířat. Členy jsou v některých státech centrální národní registry, v ČR pouze registr fungující v Praze 6.¹⁷

Právní úprava ČR

Chov zvířat

V České republice je chov zvířat volnou živností dle § 25 živnostenského zákona, je tedy potřeba splnit podmínky stanovené tímto zákonem. I pokud chov nenaplnuje znaky živnosti dle živnostenského zákona, má chovatel určité povinnosti. Jednou z nich je platit daň z příjmu dle zákona o daních z příjmů (buď dle § 7 odst. 1 písm. b, nebo § 10 odst. 1 písm. a „zemědělská činnost“).

Povinnosti chovatele jsou stanoveny obecně § 13 zákona o ochraně zvířat proti týrání a dále povinnosti při chovu koček a psů jsou upraveny v § 7a zákona na ochranu zvířat proti týrání, podmínky chovu koček a psů jsou konkretizovány dle § 7a zákona na ochranu zvířat proti týrání

¹⁴ Stránky organizace [zde](#)

¹⁵ Více [zde](#)

¹⁶ Nařízení EP a Rady (EU) č. 576/2013, dostupné [zde](#)

¹⁷ [Zde](#)

vyhláškou č. 21/2013 ze dne 23. ledna 2013 o stanovení podmínek při chovu psů a koček. V této vyhlášce jsou konkrétně upraveny podmínky pro chov psů i koček pro sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatele, kteří jsou jejich členy, nebo podnikatele, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, zejména co se týče reprodukce těchto zvířat, např. je stanoveno, že:

- Maximální počet vrhů u chovné feny i chovné kočky je 3 za období 24 měsíců
- Minimální věk pro odběr štěňat od feny je 50 dnů
- Minimální věk pro odběr koťat od kočky je 84 dnů
- Dále je stanoveno, v jakém věku zvířat je přípustná jejich reprodukce, apod.

Dále jsou povinnosti chovatelů stanoveny v § 4 a § 4a veterinárního zákona (např. povinnost očkování, apod.).

Další povinnosti mohou být konkretizovány místními právními předpisy – dle zákona na ochranu zvířat proti týrání může obec obecně závaznou vyhláškou stanovit chovatelům povinnost nechat trvale označit psy, kteří dosud označeni nejsou, osobou odborně způsobilou k výkonu této odborné veterinární činnosti podle veterinárního zákona, a to prostředky, které způsobují při aplikaci jen mírnou nebo přechodnou bolest, zejména tetováním nebo identifikací čipem. Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit povinnost přihlásit psy do evidence a upravit náležitosti a způsob vedení evidence označených psů a jejich chovatelů. Dle právního výkladu Ministerstva vnitra ČR¹⁸ „z dikce ustanovení § 13b odst. 2 zákona na ochranu zvířat jednoznačně vyplývá, že povinnost nechat trvale označit psa má chovatel, což znamená, že trvalé označení psa zajistí chovatel na vlastní náklady.“

Obchod se zvířaty

Obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy je vázanou živností podle § 23 živnostenského zákona a je potřeba k němu mít odbornou způsobilost dle § 24 živnostenského zákona, resp. dle přílohy č. 2 k tomuto zákonu. Na toto podnikání se samozřejmě vztahují příslušné předpisy včetně předpisů daňových.

Zvláštní podmínky pro obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy stanoví § 13a zákona na ochranu zvířat proti týrání - právnická nebo fyzická osoba, která na základě živnostenského oprávnění chová zvířata určená pro zájmové chovy pro účely obchodu s nimi nebo s těmito zvířaty obchoduje, je povinna nejpozději 30 dnů před zahájením nebo ukončením podnikání oznámit výkon živnosti, druhy a počty zvířat příslušné krajské veterinární správě a současně je povinna doložit, jakým způsobem bude zabezpečena péče o zvířata, jejich zdraví a pohodu v případě zahájení činnosti. Pokud krajská veterinární správa zjistí závažné nebo opětovné porušení povinností stanovených tímto zákonem uvedenými osobami, může podat návrh příslušnému živnostenskému úřadu, aby živnostenské oprávnění zrušil nebo provozování pozastavil. Osoba, která obchoduje se zvířaty pro zájmové chovy, je dále povinna vést evidenci o nakoupených a prodaných zvířatech včetně dokladů o původu zvířete a uchovávat ji po dobu tří let. Tato osoba je také povinna při prodeji každého zvířete poskytnout bezplatně kupujícímu v písemné podobě správné a podrobné informace o podmínkách chovu a péči o zdraví a pohodu kupovaného zvířete. Podmínky prodeje zvířat v tržistiších a na tržnicích (ty schvaluje obec) jsou upraveny v § 25 veterinárního zákona – na těchto místech lze prodávat jen zdravá zvířata. Odst. 2 § 25 veterinárního zákona klade požadavky na provozovatele takových tržnic: např. vést evidenci osob,

¹⁸ Právní výklad k zákonnému zmocnění odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra K obecně závazné vyhlášce k trvalému označování psů a evidenci jejich chovatelů

keré v tržnici nebo na tržnici zvířata prodávají. Hlava IV veterinárního zákona potom stanovuje veterinární podmínky obchodování se zvířaty a živočišnými produkty s členskými státy EU, jejich dovozu a tranzitu z třetích zemí a jejich vývozu do těchto zemí (obchodování se zvířaty s členskými státy je upraveno § 28 - 30). Předmětem obchodování se zvířaty s členskými státy mohou být pouze zvířata, která odpovídají požadavkům stanoveným tímto zákonem, zvláštními právními předpisy a předpisy Evropské unie, zejména která pocházejí z hospodářství, popřípadě jiného zařízení registrovaného podle zvláštního právního předpisu, které nepodléhá omezujícím nebo zakazujícím veterinárním opatřením vztahujícím se na zvířata daného druhu a je pod státním veterinárním dozorem, jsou zdravá a splňují stanovené veterinární požadavky na obchodování s nimi, jakož i případné zvláštní veterinární záruky a jsou označena a evidována podle plemenářského zákona a provázena veterinárním osvědčením, a nevyžaduje-li se toto osvědčení, jiným průvodním dokladem. Osoby, které se podílejí na tomto obchodování, jsou povinny předem požádat krajskou veterinární správu o registraci, ta ji také může zrušit, pokud osoba závažným způsobem nebo opakovaně porušuje povinnosti stanovené veterinárním zákonem či předpisy Evropské unie. Obchodovaná zvířata podléhají veterinární kontrole v místě původu a při příchodu na místo. Veterinární kontrola v místě původu zjišťuje i to, zda chovatelé dodržují stanovené požadavky na chov zvířat. Chovatelé jsou povinni poskytovat orgánům provádějícím veterinární kontrolu nezbytnou součinnost a pomoc. Orgány provádějící kontrolu při příchodu na místo určení mají různá oprávnění při zjištění nesplnění podmínek pro obchodování – např. vrácení zvířat (blíže § 30 veterinárního zákona). I příjemci zvířat mají povinnosti – informovat krajskou veterinární správu, vést záznamy o uskutečněných obchodech, apod.

Dle § 13a zákona na ochranu zvířat proti týrání může také ministerstvo zemědělství stanovit prováděcím právním předpisem podmínky pro chov, ochranu a péči o zdraví a pohodu zvířat určených pro zájmové chovy v době, kdy jsou umístěna v obchodech se zvířaty a na ostatních místech prodeje.

Sankce

Správní delikty

V zákoně o ochraně zvířat proti týrání jsou upraveny správní delikty – některých se může dopustit každá fyzická osoba (např. týrání zvířat), některých chovatel (např. porušení povinností týkající se podmínek chovu psa nebo kočky stanovenou v § 7a odst. 1, přepravování zvířete v rozporu s § 8a nebo § 8c až § 8f, prodej nebo darování zvířete v zájmovém chovu osobě uvedené v § 13 odst. 4, neučinění opatření proti úniku zvířat podle § 13 odst. 1), atp. Za přestupky lze uložit pokutu – jsou uvedeny tři horní hranice dle typu přestupku – 50 000 Kč, 200 000 Kč a 500 000 Kč. Týrání zvířat lze také potrestat uložením zákazu činnosti, popř. propadnutím zvířete nebo zákazem chovu zvířat až na dobu 5 let. Pokud jde o správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob, ty jsou stanoveny obdobně. Dále veterinární zákon obsahuje přestupky a správní delikty, které jsou uvedeny v § 4 resp. § 4a veterinárního zákona. Tento zákon již významně rozlišuje v horních hranicích ukládaných pokut, zda se jedná o přestupek (zde hrozí pokuta v horní hranici max. 10 000 Kč pro uvedený přestupek, resp. 5 000 Kč v blokovém řízení) nebo zda se jedná o správní delikt právnické osoby či podnikající fyzické osoby (zde hrozí za tento čin pokuta ve výši až 300 000 Kč). Kromě postihu, který se týká ochrany zvířat, je potřeba také vzít v úvahu, že chov zvířat a jejich výcvik je živností. K této činnosti je potřeba živnostenského oprávnění. V souvislosti s touto činností se lze tedy dopustit přestupků, resp. správních deliktů dle živnostenského zákona (např. za přestupek/správní delikt provozování volné živnosti bez živnostenského oprávnění až 500 000 Kč). Obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy je vázanou činností dle živnostenského zákona, je

k němu požadována určitá odborná způsobilost dle živnostenského zákona. Pokud nejsou splněny podmínky dle živnostenského zákona, může se ten, kdo se zvířaty obchoduje, dopustit správního deliktu (za provozování vázané živnosti bez živnostenského oprávnění hrozí pokuta až 750 000 Kč). I v souvislosti s obchodem se zvířaty hrozí sankce za správní delikty podle veterinárního zákona (co se týče prodeje zvířat v tržistiších a na tržnicích, apod.). Při porušení zvláštních podmínek pro obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy dle § 13a zákona na ochranu zvířat proti týrání hrozí právnické nebo podnikající fyzické osobě pokuta do 200 000 Kč.

Trestné činy

Trestného činu týrání zvířat dle § 302 trestního zákoníku se dopustí ten, kdo „týrá zvíře zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem, nebo surovým nebo trýznivým způsobem veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném.“ Sankcí je odnětí svobody až na dvě léta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci. Kvalifikovanou skutkovou podstatou je, pokud byl pachatel za takový trestný čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, nebo způsobí-li týranému zvířeti takovým činem trvalé následky na zdraví nebo smrt. Zde je sankcí odnětí svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákaz činnosti. Pokud pachatel spáchá tento čin na větším počtu zvířat, hrozí mu trest odnětí svobody na jeden až pět let.

Trestného činu zanedbání péče o zvíře z nedbalosti dle § 303 trestního zákoníku se dopustí ten, „kdo z hrubé nedbalosti zanedbá potřebnou péči o zvíře, které vlastní nebo o nějž je povinen se z jiného důvodu starat, a způsobí mu tím trvalé následky na zdraví nebo smrt.“ Sankcí je odnětí svobody až na šest měsíců, zákaz činnosti nebo propadnutí věci. Pokud pachatel tímto činem způsobí smrt nebo trvalé následky na zdraví většímu počtu zvířat, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

Těchto trestných činů se dle účinné právní úpravy nemůže dopustit právnická osoba, nicméně již byla schválena novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, která až vstoupí v účinnost, tyto trestné činy bude moci spáchat i právnická osoba.¹⁹

K evidenci psů a čipování

Na základě § 13b odst. 2 zákona na ochranu zvířat proti týrání může obec obecně závaznou vyhláškou stanovit chovatelům povinnost nechat trvale označit psy, kteří dosud označeni nejsou, osobou odborně způsobilou k výkonu této odborné veterinární činnosti podle veterinárního zákona, a to prostředky, které způsobují při aplikaci jen mírnou nebo přechodnou bolest, zejména tetováním nebo identifikací čipem. Obec dále může obecně závaznou vyhláškou stanovit povinnost přihlásit psy do evidence a upravit náležitosti a způsob vedení evidence označených psů a jejich chovatelů. K takové obecně závazné vyhlášce vydalo Ministerstvo vnitra právní výklad a dále i vzor obecně závazné vyhlášky obce k trvalému označování psů a evidenci jejich chovatelů.

V současné době v České republice neexistuje centrální registr psů. Existují sice registry měst a obcí v souvislosti s vybíráním místních poplatků ze psů, registry v rámci zájmových chovů při evidenci psů s vydaným průkazem původu a další soukromé databáze (např. Centrální evidence zvířat a věcí ČR a Národní registr majitelů zvířat).

¹⁹ Zákon č. 183/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů

V některých obcích je už nyní čipování povinné – např. v Praze bylo zavedeno vyhláškou č. 18/2004 s účinností od 1. ledna 2005. Zde je označení psa mikročipem spojeno s úlevou od poplatku.²⁰

Dobrovolné mechanismy

Česká republika je členem mezinárodní federace FCI (Fédération Cynologique Internationale²¹), která má asi 84 členských států. Českomoravská kynologická unie (ČMKU) je výhradním zástupcem ČR v FCI, sdružuje kynologické organizace v ČR. Členem Českomoravské kynologické unie je např. Český kynologický svaz, Moravskoslezský kynologický svaz, Českomoravská kynologická jednota.²² FCI i ČMKU vydaly celou řadu řádů a směrnic, kterými se musí řídit členové těchto organizací. ČMKU vydala např. Řád ochrany zvířat při chovu psů. Dále je upravena např. Plemenná kniha ČMKU, či průkaz původu. Stránky Českomoravské kynologické unie také obsahují např. seznam chovatelských stanic. Kromě seznamu chovatelských stanic vydala Českomoravská kynologická unie i doporučení při pořízení psa²³. Existují tedy mechanismy, jak se při koupi psa vyvarovat koupení psa z tzv. nelegální množírny. Proto je důležitá řádná osvěta. Problematická je tedy spíše situace u koček. Existuje Sdružení chovatelů koček, které v rámci Českého svazu chovatelů sdružuje chovatele ušlechtilých (čistokrevných) i domácích koček a je členem mezinárodní organizace chovatelů koček FIFE. Sdružení chovatelů koček vede tzv. Plemennou knihu a i kočku lze pořídit s průkazem původu. Sdružení vydalo chovatelský řád a na něj navazující metodické listy.

Úvahy de lege ferenda v českém prostředí

I v České republice již bylo navrhováno několik opatření, jimiž by se zlepšila ochrana psů chovaných v tzv. množírnách. V roce 2012 byla snaha o novelizaci § 40 zákona o Policii ČR, podle které měl být přidán nový důvod ke vstupu do obydlí, a to nezbytnost z hlediska ochrany života nebo zdraví zvířat.²⁴ Tento návrh nebyl přijat. Dle § 40 odst. 2 písm. c zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů má policista oprávnění vstupu má-li důvodné podezření, že se v místě nachází týrané zvíře, pouze do „jiného prostoru nebo na pozemek“. Za další problém je označeno došetřování případů internetové nabídky zvířat a zajištění důkazů o případné podnikatelské činnosti přestupce. Je konstatováno, že k předávání nabízených zvířat často dochází mimo místa schválených a kontrolovaných tržišť, v soukromých objektech anebo zúčastněné osoby tvrdí, že jde o darování zvířete, ne o jeho prodej. Při novelizacích zákona na ochranu zvířat proti týrání pak bylo také opakovaně uvažováno o možné změně kompetencí při řízení o správních deliktech a ukládání sankcí – ze strany obcí bylo požadováno, aby se i vedení správního řízení přesunulo na orgány veterinární správy, které by tak pod sebou sjednotily výkon dozoru, kontroly i správní trestání.²⁵ I co se týče centrální evidence psů, již byl Poslanecké sněmovně předložen návrh zákona, který měl za cíl zřídit centrální evidenci psů a stanovit lhůtu od narození psa, do kdy musí vlastníci psa podat žádost o zápis, a také povinné označování psů (tetováním či čipem).²⁶

²⁰ Vyhláška je dostupná [zde](#)

²¹ Dostupné [zde](#)

²² Zdroj dostupný [zde](#)

²³ Dostupné [zde](#)

²⁴ Tisk č. 582, 6. volební období

²⁵ Via Ochrana zvířat v právu, str. 381

²⁶ Více viz poslanecký návrh zákona o evidenci psů, jako sněmovní tisk 674, 4. volební období, dostupné [zde](#)

Tento návrh byl předložen v roce 2005. Primárním důvodem navrhované úpravy však nebyla ochrana zvířat před týráním.

Komparativní část

Povinné čipování a centralizovaná evidence psů

Dle dostupných zdrojů je povinnost označování psů a jejich registrace v současnosti minimálně ve 23 členských státech EU. Tato povinnost není celostátně centrálně upravena kromě České republiky ještě v Německu (zde je úprava v kompetenci jednotlivých zemí) a ve Finsku. Dále není stanovena na Slovensku, kde byla zavedena v roce 2011 a posléze v roce 2013 zrušena.²⁷

Tabulka č. 1: Označování a regulace psů²⁸

Členský stát EU	Úprava označování a registrace psů
Belgie	Všichni psi musí být očipováni dříve, než opustí své rodiště, nejpozději ve věku osmi týdnů. Musí být následně registrováni v centrální evidenci. Tento registr (www.dogid.be) spravuje soukromá společnost pro všechny tři regiony belgické federace. Registr je členem evropské databáze Europetnet (centrální evropská databáze).
Bulharsko	Všichni psi musí být očipováni ve lhůtě sedmi dnů od nabytí psa majitelem, nejpozději do šesti týdnů od narození. Registrační data do centrální evidence poskytuje příslušnému orgánu veterinář, který čipování provedl.
Dánsko	Všichni psi musí být očipováni nejpozději ve věku osmi týdnů a následně registrováni v centrální databázi www.hunderegister.dk . Registr je členem evropské databáze Europetnet (centrální evropská databáze).
Estonsko	Všichni psi musí být očipováni a registrováni v databázi www.lemmikloomaregister.ee . Registr je členem evropské databáze Europetnet (centrální evropská databáze).
Finsko	Ve Finsku není stanovena povinnost povinného čipování, je však častou praxí.
Francie	Psi starší čtyř měsíců musí být čipováni nebo označeni tetováním. Následně musí být evidováni v centrálním registru spravovaném ministerstvem zemědělství (www.i-cad.fr).
Chorvatsko	V Chorvatsku musí být psi povinně označeni nejpozději 90. den od narození (psi narození po 1. 10. 2004 pouze mikročipem) a registrováni v centrálním registru psů, který spravuje Veterinární služba.
Irsko	V Irsku je povinnost čipování zavedena od roku 2016, pro evidenci jsou využívány již existující registry provozované soukromníky.
Itálie	Všichni psi musí být očipováni během dvou měsíců od narození a registrováni u příslušných úřadů. Každý z 20 italských regionů spravuje vlastní databázi, která je napojena na centrální registr, jenž byl zřízen v roce 2013 ministerstvem zdravotnictví.

²⁷ Na Slovensku byla povinnost plošného čipování psů, koček a fretek zavedena v roce 2011 a zrušena v roce 2013 (s účinností do 1. 1. 2014). Důvodem zrušení byla přílišná přísnost, která zřejmě vyplývala z nepřesné interpretace čl. 4 Nařízení EP a Rady č. 998/2003/ES ze dne 26. května 2003 o veterinárních podmínkách pro neobchodní přesuny zvířat v zájmovém chovu a o změně směrnice Rady 92/65/EHS. Nyní je čipování povinné pouze pro osoby, které s těmito zvířaty obchodují, nebo s nimi cestují do zahraničí (tato úprava se objevuje ve více státech).

²⁸ Data jsou převzata z práce Parlamentního institutu – studie č. 4.022, dále byla doplněna o informace z ECPRD a aktuální vývoj v zemích.

Kypr	Všichni psi musí být očiřpováni a registrováni v centrální evidenci, kterou spravuje Veterinářní správa.
Litva	V Litvě je povinnost elektronické identifikace (např. mikročipem) a registrace v centrálním registru domácích zvířat vedeným Ministerstvem zemědělství od 1. ledna 2016.
Lotyšsko	V Lotyšsku od 1. července 2016 bude platit povinnost označit čipem a registrovat do zemědělské databáze všechny psy – do té doby platilo přechodné období.
Lucembursko	V Lucembursku musí být všichni psi označeni do konce 4. měsíce od narození. Psi musí být také registrováni do některé ze soukromých databází (např. www.idchips.co , www.tasso.net).
Maďarsko	V Maďarsku musí být psi označeni čipem (nebo pokud tak bylo učiněno do 3. 7. 2011, tak tetováním). Následně musí být také registrováni veterinářem u jedné z celostátních databází nejpozději do tří měsíců od narození.
Malta	Všichni psi musí být očiřpováni nejpozději ve věku čtyř měsíců, musí také mít tetování nebo nosit obojek s údaji o majiteli. Pes musí být rovněž registrován v centrální evidenci.
Německo	V Německu se úprava liší v jednotlivých spolkových zemích. Povinnost čipovat všechny psy je stanovena v následujících zemích: Berlín, Dolní Sasko, Durynsko, Hamburk, Sasko-Anhaltsko. V Braniborsku se tato povinnost týká pouze tzv. nebezpečných plemen a psů vyšších než 40 cm v kohoutku anebo s váhou vyšší než 20 kg. V dalších zemích je povinnost čipování stanovena pro nebezpečné psy (bojová plemena): Brémy, Hesensko, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Porýní-Falc, Sársko, Severní Porýní-Vestfálsko, Šlesvicko-Holštýnsko. Pouze ve třech spolkových zemích není povinnost čipování stanovena (Bádensko-Württembersko, Bavorsko, Sasko). Centrální (spolkový) registr neexistuje, mezi největší databáze patří Tasso e.V, IFTA a Deutsche Haustierregister des Deutschen Tierschutzbundes.
Nizozemsko	Psi musí být označeni (nejčastěji mikročipem, tetování je také možné).
Polsko	V Polsku není povinné označování a registrace psů.
Portugalsko	V Portugalsku je povinnost označit a registrovat psy mezi 3. a 6. měsícem od narození.
Rakousko	V Rakousku je od 1. 1. 2010 povinnost označit každého psa staršího 3 měsíců mikročipem a zaregistrovat ho do databáze (Rakouská databáze psů). Psi musí být označeni do 3 měsíců věku, v každém případě před prvním transferem. Registrace musí být učiněna do měsíce od označení.
Rumunsko	Všichni psi musí být očiřpováni a evidováni v centrálním registru RECS nejpozději 90 dní od narození. Od 1. ledna 2015 je zakázáno držet psa, který není očiřpován a evidován v registru.
Řecko	V Řecku je povinnost označit psa (např. mikročipem) a to do dvou měsíců od narození, př. do měsíce od získání.
Slovensko	Na Slovensku byla povinnost plošného čipování psů zavedena v roce 2011 a zrušena v roce 2013 (s účinností do 1. 1. 2014). Důvodem zrušení byla přílišná přísnost, která zřejmě vyplývala z nepřesné interpretace čl. 4 Nařízení EP a Rady č. 998/2003/ES ze dne 26. května 2003 o veterinárních podmínkách pro

	neobchodní přesuny zvířat v zájmovém chovu a o změně směrnice Rady 92/65/EHS.
Slovinsko	Psi narození po 1. 1. 2003 musí být označeni (např. mikročipem). Tyto mikročipy musí splňovat podmínky tech. norem ISO 11784 a ISO 11785 a obsahují 15místný kód, kde první 3 čísla jsou pro označení země (dle ISO 3166), další 2 čísla označují distributora čipu, poslední čísla určují jednotlivého psa.
Spojené království	V Severním Irsku je čipování povinné již od roku 2012, v roce 2016 se rozšiřuje i do zbývajících částí Spojeného království.
Španělsko	Ve Španělsku povinnost čipování a evidence psů spadá do kompetence autonomních komunit (samosprávné jednotky). Jednotlivé úpravy se liší, avšak vycházejí ze stejných zásad. Ve všech komunitách je stanovena povinnost čipování psů, nejčastěji během tří měsíců od narození (Navarra a Baskicko mají lhůtu čtyřměsíční). Ve všech komunitách je stanovena povinnost registrace v centrální evidenci, kterou spravuje příslušná komunita. Všechny jsou napojeny na evropský registr Europetnet.
Švédsko	Každý pes pobývajících na švédském území musí být registrován v centrálním registru, který spravuje Švédská zemědělská rada (Jordbruksverket). Pes musí být očipován nebo tetován do čtyř měsíců od narození a následně majitelem do čtyř měsíců od nabytí registrován. Registrace je zpoplatněna částkou 100 SEK, v případě online registrace 50 SEK. Následné hlášení změny majitele či další úpravy registrace (změna jména psa, bydliště majitele atp.) jsou zdarma. Každý majitel psa může online upravovat vlastní záznam (tj. o sobě i o psovi), v případě, že majitel dal souhlas se zveřejněním, může údaje o něm zobrazovat každý, jinak se veřejně zobrazují pouze údaje o psovi. Plný přístup do registru má policie, orgány místní samosprávy a celníci. Kontrolu toho, zda psi nosí identifikační údaje (čip nebo tetování) provádí policie a inspektoři na ochranu zvířat (Djurskyddsinspektör).

Regulace obchodu se psy

Co se týče obchodování se psy, je v zemích Evropské unie časté, že k této činnosti je potřeba určité povolení. Také se často objevuje zákaz prodeje psů na ulici či na tržištích či zákaz jejich vystavování v obchodech se zvířaty. Výjimečně se požaduje povinnost prodávajícího vystavit kupujícímu písemné potvrzení (např. v Belgii nebo ve Francii). V některých zemích je regulován prodej psů přes internet – v Lucembursku je takový prodej zakázán, v některých zemích se samotné převzetí psa musí uskutečnit osobně (Chorvatsko, Polsko), v některých zemích je požadavek uvádět evidenční číslo psa (číslo čipu – Francie, Řecko).²⁹

²⁹ Němec, J., Řešení problému toulavých psů a regulace zájmového chovu psů ve vybraných státech Evropské unie, červenec 2015, Parlamentní institut – studie č. 4.022

Tabulka č. 2: Obchod se psy³⁰

Členský stát EU	Právní úprava obchodu se psy
Belgie	Komerční prodej psů podléhá licenci, psi nesmí být nabízeni přímo v prodejním místě. Zákon na ochranu zvířat obecně zakazuje prodej psů přímo v obchodech se zvířaty, na trzích, veletrzích nebo výstavách. Internetový prodej nepodléhá zvláštní úpravě. Prodejce je povinen kupujícímu vystavit záruku, kterou se zavazuje vrátit kupujícímu peníze v případě úmrtí v důsledku choroby, jejíž inkubační doba spadá do období po prodeji, anebo v důsledku dědičné choroby.
Bulharsko	V Bulharsku mohou být psi prodáváni v obchodech se zvířaty, tyto obchody musí mít licenci, kterou mohou získat pouze osoby, jež absolvovaly kurz o ochraně zvířat a lidském zacházení. Psi nesmí být prodáváni na ulici nebo tržišti, internetový prodej není nijak regulován.
Dánsko	Všichni komerční prodejci psů musí být autorizováni podobně jako chovatelé. Psi nesmí být vystaveni ve výloze obchodu se zvířaty. Prodej po internetu není regulován.
Estonsko	V Estonsku neexistuje zvláštní regulace prodeje psů. Ti mohou být prodáváni v obchodech se zvířaty i na tržištích nebo zvláštních událostech. Nesmí být ale vystaveni ve výloze obchodu. Není regulován ani obchod po internetu.
Finsko	Regulace obchodu se psy je stejná jako u chovatelů. Prodejci musí ohlásit svou činnost příslušnému úřadu, případné kontroly se vztahují pouze na dodržení podmínek prodeje, aby psi nebyli vystaveni týrání či nelidskému zacházení. Prodej psů v obchodech se zvířaty, stejně jako podomní prodej, jsou zakázány. Prodejci mohou své psy nabízet na internetu bez zvláštní regulace.
Francie	Prodejci psů musí splnit stejné podmínky jako chovatelé, tj. registrovat se na příslušném úřadu a obdržet certifikát, jenž stvrzuje schopnost prodejce zajistit adekvátní podmínky pro prodej psů. Kupující musí obdržet certifikát o prodeji a veterinární potvrzení. Psi nesmí být prodáváni na ulici nebo tržišti, v obchodech se zvířaty ano. Nabízení psů po internetu je povoleno, musí však u nich být uvedeno identifikační číslo (číslo čipu), příp. identifikační číslo matky štěněte.
Chorvatsko	Psi mohou být prodáváni pouze registrovanými chovateli, chovatelé smí prodávat psy pouze z vlastního chovu. Psi nesmí být prodáváni v obchodech se zvířaty, na ulici nebo na tržišti. Chovatelé mohou psy nabízet na internetu, ale zájemce je musí zakoupit osobně v chovatelské stanici.
Irsko	Obchod se psy musí být licencován, licenci uděluje příslušné ministerstvo. Přímý prodej psů je dovolen také chovným stanicím. Prodej v obchodech se zvířaty či na tržištích je dovolen, pro prodej na ulici je potřeba mít ad hoc povolení. Online prodej není nijak regulován.

³⁰ Data jsou převzata z práce Parlamentního institutu – studie č. 4.022, která vychází z dokumentu EU Dog and Cat Alliance: The welfare of dogs and cats involved in commercial practices: A review of the legislation across EU countries. Dostupné [zde](#)

Itálie	Obchodníci se psy musí mít autorizaci příslušného regionálního úřadu. Procedura autorizace je obdobná licencím udělovaným chovatelům. Je povolen prodej v obchodech se zvířaty, na tržištích i na ulici (v souladu s regionální regulací). Neexistuje regulace prodeje online.
Kypr	Neexistuje zvláštní regulace pro obchod se psy, pouze obecná pravidla vyplývající ze zákona na ochranu zvířat.
Litva	Psi mohou být prodáváni v obchodech se zvířaty, které musí mít licenci, již vydává veterinární služba. Psy je možné prodávat také na tržištích, na ulici nikoliv. Online prodej není regulován.
Lotyšsko	Prodej psů je povolen chovatelům, je možný také na trzích, zvláště vymezených prostranstvích či výstavách zvířat, vždy ale za přítomnosti majitele psa. Obchody se zvířaty psy prodávat nemohou.
Lucembursko	Obchodníci se psy musí mít pro danou činnost licenci, již uděluje příslušné ministerstvo; procedura je obdobná licencím pro chovatele. Psi nesmí být prodáváni v obchodech se zvířaty, na tržištích, na ulici ani po internetu, nicméně prodejci psy nabízejí na svých stránkách.
Maďarsko	Psi mohou být prodáváni v obchodech se zvířaty, provozovatel takového obchodu musí mít licenci příslušného úřadu. Psi nesmí být prodáváni poštou, v mobilních obchodech nebo na veřejných prostranstvích, s výjimkou zvláštních trhů zvířat.
Malta	Obchodníci se psy musí být držiteli příslušné licence. Psi mohou být prodáváni v obchodech se zvířaty, ale nesmí být vystaveni. Prodej na tržištích či na ulici je zakázán. Online prodej není regulován.
Německo	Komerční prodejci musí požádat o licenci příslušný úřad. Procedura je podobná udělení chovatelské licence (prodejce musí prokázat kvalifikační způsobilost k zacházení se zvířaty). Autorizovaní prodejci mohou psy prodávat po internetu, v obchodech se zvířaty nebo na tržištích.
Nizozemsko	Obchodníci se psy musí pro svou činnost obdržet registraci, jejíž získání je obdobné registraci chovatelů. Psi mohou být prodáváni v obchodech se zvířaty, ale i na tržištích či výstavách, pokud splňují podmínky stanovené kamenným obchodům. Totéž platí pro pouliční prodej. Prodej po internetu není regulován.
Polsko	Psi nesmí být prodáváni v obchodech se zvířaty, na tržištích nebo na ulici, mohou je prodávat pouze chovatelé. Je možné je nabízet na internetu, avšak obchod se musí uskutečnit v místě chovu.
Portugalsko	Prodejny psů musí být licencované, procedura získání licence je obdobná udělování povolení chovatelům. Psi mohou být nabízeni v obchodech se zvířaty, vystaveni mohou být ale až od věku osmi týdnů. Příležitostně je dovoleno prodávat psy na tržišti, výstavě či veletrhu, takový prodej podléhá autorizaci příslušným úřadem, o kterou musí prodejce požádat nejpozději 30 dnů před konáním akce. Internetový obchod není regulován.
Rakousko	Osoby, které obchodují se psy, musí stejně jako komerční chovatelé být pro tento účel registrováni. Psi nesmí být vystavováni ve výkladní skříni obchodu se zvířaty, obchod musí disponovat patřičným zázemím, které stanovuje zákon o ochraně zvířat a navazující legislativa. Psy není možné

	prodávat na ulici či veřejném prostranství, s výjimkou zvláštních událostí, u nichž je přítomen veterinář. Prodávání psů po internetu není regulováno.
Rumunsko	Prodej psů podléhá licenci, kterou je možné udělit provozovněm po splnění požadavků, jež jsou kladeny na chovné stanice. Prodávat je možné pouze psy, kteří jsou registrováni v centrální evidenci RECS. Prodejce musí kupujícímu vydat písemné instrukce o chovu psa. Prodej na tržištích či ulici, stejně jako na internetu, není zvlášť regulován.
Řecko	Prodejci psů musí mít licenci od příslušného úřadu, procedura jejího udělení je obdobná chovatelské licenci. Online prodej psů je povolen, musí být ale uvedeno číslo čipu prodáváného psa. Psi nesmí být prodáváni na ulici nebo tržišti, v obchodu se zvířaty ano.
Slovensko	Prodejci musí splňovat stejná veterinární kritéria jako chovatelé. Neexistuje zvláštní úprava týkající se prodeje v obchodech se zvířaty, na tržištích nebo na internetu.
Slovinsko	Psy je zakázáno prodávat na ulici, tržišti nebo v obchodech se zvířaty. Jediný povolený způsob prodeje je přímo od chovatele. Obchod po internetu není regulován (pouze obecnými ustanoveními ze zákona o ochraně zvířat).
Spojené království	Obchodníci se psy (resp. se zvířaty obecně) podléhají licenci příslušného úřadu, licenční podmínky se liší v jednotlivých regionech Spojeného království. Prodej po internetu není nijak regulován.
Španělsko	Obchodníci se psy musí mít licenci, jejíž získání podléhá obdobné proceduře jako licence pro chovatele. Pouze v Katalánsku je regulován online prodej, kde se požaduje, aby v nabídce bylo uvedeno také registrační číslo obchodníka nebo chovatele. V Katalánsku není rovněž možné psy vystavovat v obchodech se zvířaty, v Kantábrii a Extremaduře je zakázáno je vystavovat ve výkladní skříni. V Katalánsku je rovněž zakázán pouliční prodej.
Švédsko	Obchodníci se psy musí mít licenci, pokud prodávají nejméně tři psy od cizího chovatele (tj. ne z vlastního chovu) za rok. Psi nesmí být prodáváni v obchodech se zvířaty, na tržištích nebo na ulici. Internetový obchod není regulován.

Ochrana zvířat během přepravy

Členské státy EU jsou oprávněny přijímat přísnější opatření k zajištění ochrany psů a koček během přepravy. Taková opatření však nejsou obecně přijímána, ze zprávy pro Evropskou komisi vyplývá, že přísnější nebo podrobnější pravidla pro ochranu psů přijaly Francie, Německo, Španělsko a Švédsko.

Ochrana spotřebitele

Také aspekt ochrany spotřebitele přichází v úvahu v regulaci obchodu se psy (a dalšími zvířaty). I na obchod se psy (př. kočkami a dalšími zvířaty) se vztahuje směrnice o nekalých obchodních

praktikách.³¹ Ze zprávy o welfare koček a psů vyplývá, že šest³² členských států má ještě specifickou vnitrostátní regulaci ve vztahu k ochraně spotřebitelů při obchodu se psy a kočkami.

Následující tabulka ukazuje okruhy, které národní předpisy pokrývají ve vztahu k ochraně spotřebitelů při obchodu se psy a kočkami:

Tabulka č. 3: Ochrana spotřebitele při koupi psa

Okruh	Upraveno legislativou daného státu EU				
	Belgie	Francie	Itálie	Nizozemsko	Spojené království
Genetické choroby	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne
Dodržování standardů plemen	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne
Zdraví	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
Podvody	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano
Záruka	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
Další	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano

Ve Francii existuje právní úprava ve vztahu ke skrytým vadám zvířat, v Itálii, Nizozemsku, Španělsku a Spojeném království jsou spíše obecné požadavky na ochranu spotřebitele v souvislosti s předpisy na ochranu zdraví a welfare zvířat. V Belgii musí chovatel a obchody se zvířaty zákazníkovi poskytnout záruční list. Záruční doba je minimálně dva roky. Ve Francii je zákaz prodeje nemocných psů. V Nizozemsku je prodávající povinen kupujícího informovat o všech relevantních informacích týkajících se zdraví a očkování zvířete. Chovatelé odpovídají za genetické vady zvířat.

V zásadě je ochrana spotřebitele upravena v rámci obecné ochrany spotřebitele, př. v občanském zákoníku.

Informování, osvěta a vzdělávání

Zpráva o welfare koček a psů v komerčních praktikách přináší příklady uskutečňování informační osvěty ve vybraných členských státech EU.

Tabulka č. 4: Osvěta

Členský stát	Cílová skupina	Témata osvěty a vzdělávání
Belgie	Provozovatelé útulků	Obchodní praktiky, označování a registrace, výživa, atp.
	Obchodníci a úřady	Potřeby zvířat
	Občané	Potřeby zvířat, kontrola rozmnožování

³¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES

³² Belgie, Francie, Itálie, Nizozemsko, Spojené království a Španělsko (to není v tabulce uvedeno)

Členský stát	Cílová skupina	Témata osvěty a vzdělávání
Maďarsko	Všechny skupiny	Informace včetně ochrany spotřebitele
Itálie	Úřady	Obchodní praktiky, atp.
	Trenéři psů	Obchodní praktiky, podmínky chovu, atp.
	Chovatelé	Označování a registrace
	Obchodníci	Označování a registrace, chov
	Občané	Obchodní praktiky
	Veterináři	Chov
	Provozovatelé útulků	Chov
Nizozemsko	Občané	Různé informace včetně obchodních praktik a ochrany spotřebitele
Švédsko	Všechny skupiny kromě obchodníků	Obchodní praktiky
	Chovatelé, veterináři, atp.	Chov, rozmnožování, atp.
	Všichni	Informace o označování a registrování, atp.

Informační kampaně také často vedou neziskové organizace. Členské státy neorganizují žádné výukové programy pro školy, ale školní zákony v jednotlivých zemích v Německu zmiňují odpovědnost ke zvířatům (např. Severní Porýní-Vestfálsko).

Nově přijímané právní úpravy

Francie

Ve Francii byla na podzim 2015 zveřejněna nová právní úprava, která je účinná od 1. ledna 2016. Právní úprava účinná do té doby předpokládala, že pro chov psů a koček, pokud prodej nepřesahuje dva vrhy ročně, nejsou vyžadovány zvláštní podmínky, povolení ani placení daní. Toto se v praxi ukázalo jako problematické, zejména také vzhledem k neregulovanému online obchodu. Podle nové právní úpravy tak kdokoliv, kdo chce prodat psa nebo kočku, musí být přihlášen na daňovém úřadu a získat jedinečné daňové číslo (SIREN). Toto číslo bude muset být uvedeno v reklamách a inzerátech a online platformy budou muset zajistit systém ověřování těchto čísel. Potencionální kupující bude mít rovněž přístup k ověření pravosti čísla a rovněž přístup k dalším údajům o prodávajícím (jméno a adresa).

Dále jsou zpřísněny podmínky za účelem lepší ochrany zdraví a welfare zvířat – jsou stanoveny přísnější podmínky týkající se vyškolení chovatelů nebo zaměstnanců v útulcích. Dosud byl zakázán prodej psů a koček do 8 týdnů jejich věku. To se nově vztahuje i na darování. Rovněž zabrání zvířete v případech týrání bylo usnadněno. Rovněž jsou zpřísněny podmínky prodeje jiných domácích zvířat.³³

³³ Více info [zde](#)

Polsko

V Polsku byla za účelem boje proti nelegálnímu obchodu se zvířaty vložena novelizační ustanovení do zákona o ochraně zvířat (Ustawa z dnia 21. sierpnia 1997 r. o ochronie zwierat). Nyní je zakázán prodej zvířat určených pro zájmové chovy na trzích, tržištích a bazarech a je zakázáno takové trhy, tržiště či bazary provozovat. Prodej psů a koček je dále navíc zakázán mimo místa jejich chovu (z toho platí výjimka pro útulky a další organizace zřízené za účelem ochrany zvířat). Kromě chovu zvířat evidovaných u organizací, jež byly zřízeny za účelem činností souvisejících s chovem čistokrevných psů a koček, je dokonce zakázána reprodukce psů a koček za komerčními účely.

Závěr

Z iniciativ probíhajících na evropské úrovni, z činnosti neziskových organizací i z komparací právních úprav vyplývají podobná doporučení ke zlepšení současného právního stavu v České republice. Povinné označování psů čipem (dle výše zmíněných požadavků na čipy) a jejich registrace v určité době od narození v nějaké např. centrální evidenci, která bude optimálně provázána s evropskými databázemi, je žádoucím opatřením, které je již povinné ve většině členských států EU. To by také připravilo Českou republiku na možné povinné budoucí zavedení kompatibilních systémů registrace zvířat na základě evropského práva – což je opatření, které by mohlo přispět k řešení situace nelegálního obchodu se zvířaty v rámci EU.

Dále je potřeba klást důraz na osvětu spotřebitelů a v úvahu připadají i opatření ke zlepšení ochrany spotřebitele. Dalším faktorem je důkladná kontrola dodržování již stávajících právních předpisů (zde lze upozornit např. na již dříve přednesený návrh změny zákona o Policii ČR). V úvahu připadá i kontrola obchodu se zvířaty na internetu (např. povinným uváděním čísla čipu či jiných údajů), což ale není v členských státech běžnou praxí. Obchod se zvířaty lze upravit přísněji, než je tomu nyní v České republice, avšak nejprve lze požadovat za vhodné důsledné provádění a kontrolu již stávajících povinností.

Zdroje a více informací:

Němec, J., Řešení problému toulavých psů a regulace zájmového chovu psů ve vybraných státech Evropské unie, červenec 2015, Parlamentní institut – studie č. 4.022

Balounová, E., Odpověď na dotaz Problematika tzv. nelegálních množíren psů a koček (právní úprava, sankce, možnosti de lege ferenda), říjen 2015, Parlamentní institut – zde jsou rozvedeny další návrhy opatření de lege ferenda

ECPRD č. 2325 – odpovědi na dotaz č. 2325 v rámci The European Centre for Parliamentary Research and Documentation

Studie o welfare psů a koček v komerčních praktikách; prosinec 2016; dostupné [zde](#)

Internetové stránky Vier Pfoten: <http://www.vier-pfoten.org/landing/>

Internetové stránky Dog and Cat Alliance: <http://www.dogandcatwelfare.eu/>

Informační bulletiny Státní veterinární zprávy č. 4/2014 a č. 4/2015